

**Evropski
odbor regij**

Govor o stanju v regijah in mestih v Evropski uniji

Vasco Alves Cordeiro, predsednik Evropskega odbora regij

11. oktober 2022

#SOTEULocal

SL

**Evropski
odbor regij**

**Govor o stanju v regijah in mestih v Evropski uniji
predsednika Vasca Alvesa Cordeira**

Regije in mesta kot zgledi solidarnosti, napredka in upanja

***151. plenarno zasedanje Evropskega odbora regij
Torek, 11. oktober 2022***

Spoštovani,

tukaj in zdaj se obračam na vas, da spregovorim o stanju v regijah in mestih v naši Uniji.

To bi lahko storil z umetelnim govorom, leporečjem in dobro zvenečimi frazami.

Vendar želim najprej predstaviti glas tistih, ki živijo v naših mestih, regijah in skupnostih:

Glas delavca, kmeta, podjetnika, podjetij... glas državljanov.

Dovolite mi biti glas mlade osebe, ki želi samostojno živeti, vendar je izgubljena v neutrudnem boju, da bi našla dostojno stanovanje.

Dovolite mi biti glas starša, ki ne more najti dostojnega in cenovno dostopnega dnevnega varstva za svojega otroka.

Naj bom glas delavca, ki ne ve, ali bo po zaprtju tovarne našel dostojno delo.

Naj bom glas lastnika malega podjetja, ki je moral zapreti svojo trgovino in odpustiti osebje, saj so se stroški za desetkrat povečali.

Naj bom glas enega od milijonov ljudi, ki so zbežali iz evropske države, Ukrajine, in vse pustili za seboj, potem ko jim je življenje uničila brutalna in nezakonita vojna, ter se sprašujejo, „kaj sedaj?“.

Naj bom glas turista in dopustnika v počitniškem kampu, ki je zbežal pred požarom v naravi.

Naj bom glas tistih, ki dvomijo, da se bodo njihovi vnuki lahko postarali v okolju, ki bo primerno za življenje in kjer bo zrak varen za dihanje.

Znova bodimo glas državljanov, ki ne vedo, ali so slišani...

Stanja v regijah in mestih ne moremo ločiti od raznolikih razmer, v katerih živijo ljudje po Evropi, tako kot stanja v Evropski uniji ne moremo zares oceniti, če ne upoštevamo razmer v njenih mestih in regijah.

Lokalni in regionalni demokratični predstavniki se zavedamo, da imajo milijoni Evropejcev strahove in dvome – z njimi se namreč vsakodnevno soočamo –, da so ti upravičeni in da terjajo odgovore.

Nihče od nas, ki smo prevzeli politično zavezo in demokratično odgovornost, se ne izogiba svoji dolžnosti zagotoviti odgovore.

In resnično odgovarjamo. S solidarnostjo.

Danes lahko črpamo navdih iz številnih zgodb, na katere smo ponosni. Nanje bi morala biti ponosna tudi naša Unija.

Ponosna na poljsko prestolnico Varšavo, ki je mobilizirala 14 000 prostovoljcev in sprejela več ukrajinskih beguncev kot Italija in Francija skupaj ter jim zagotovila nastanitev, zdravstveno oskrbo, izobraževanje in pravno pomoč.

Ponosna na belgijsko mesto Antwerpen, ki je bilo vodilno pri obravnavanju posledic pandemije COVID-19 za duševno zdravje najranljivejših med nami, zlasti mladih.

Ponosna na finsko mesto Lappeenranta, kjer je bilo zgrajenih sedem umetnih mokrišč za zbiranje deževnice, da bi zaščitili našo biotsko raznovrstnost.

Ponosna na Moravsko-šlezjsko regijo na Češkem, ki utira pot podnebno nevtralnemu gospodarstvu, je prekvalificirala 5000 ljudi in sedaj prehaja na električne in brezemisijske avtomobile.

Ponosna na špansko regijo La Rioja, ki nam je s svojim vodenjem vlade zgled za enakost spolov na področjih od proračuna do uprave, pri oblikovanju načrtov za podporo usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja ter pri spodbujanju podjetij k izboljšanju dostopa žensk do zaposlitve.

Ponosna na Poitiers v Franciji, kjer je bila v duhu stalnega dialoga, h kateremu so pozvali naši člani na plenarnem zasedanju, ustanovljena skupščina državljanov, ki združuje najemnike socialnih stanovanj, prostovoljce, lokalna podjetja in akterje civilne družbe, da bi oblikovali svojo skupnost.

Lahko bi našli še številne druge primere in zgodbe o regijah in mestih po vsej Uniji, ki vsak dan kažejo, kako nadaljevati, odgovarjajo na dvome in strahove ljudi ter ponujajo pot naprej.

Te zgodbe iz vse Evrope, ki vam jih pripovedujem, nam prepričljivo kažejo, da so regije in mesta zgledi solidarnosti, napredka in upanja. So nosilci evropskih vrednot in načel.

Zato se želim danes pokloniti bistvenemu delu, ki ga župani, lokalni svetniki, guvernerji, regionalni ministri in vse javne uprave opravljajo dan za dnem povsod po Uniji. Vi ste vsakdanji utrip Evrope.

Tega ne sme nihče pozabiti

in vsem mora biti to jasno.

Spoštovani,

stanje v regijah in mestih, ki ga danes opisujem, ni ločen pojav onstran naših meja ali daleč od svetovnih izzivov.

Več kot sedem mesecev je minilo, odkar je Vladimir Putin usmeril svoj brutalni vojni stroj proti Ukrajini ter zasejal smrt in uničenje na način, ki ga je naša celina že davno pozabila. To ni le napad na suvereno državo, temveč tudi napad na naše vrednote svobode, demokracije in pravne države.

Je napad na to, za kar se zavzema Evropska unija.

Je napad na vsakega od nas.

Regije in mesta po vsej Evropi že od prvega dneva vojne odgovarjajo s solidarnostjo.

Zagotovili smo zatočišča, odprli šole, organizirali prostore za bivanje, razdelili komplete za prvo pomoč in poslali vozila.

Ko smo se odzivali na izredne razmere, smo se zazrli v prihodnost: v svetle čase z obnovljeno Ukrajino, ki živi v miru in na poti k članstvu v Evropski uniji.

Cilj Evropskega zavezništva mest in regij za obnovo Ukrajine, ki smo ga ustanovili skupaj z našimi partnerskimi združenji lokalnih in regionalnih oblasti v EU in Ukrajini, je prispevati k uspehu prizadevanj za obnovo s spodbujanjem sodelovanja med mesti in regijami. Naloga zavezništva je tudi poudariti pomen lokalne in regionalne ravni upravljanja pri prizadevanjih za obnovo.

Zlasti danes, po včerajšnjih grozljivih napadih na ukrajinska mesta, smo se znova zavedeli, da je pot do miru še dolga in da ne smemo popustiti v naši odločenosti. Zavzemamo se za suvereno Ukrajino ter njeno ozemeljsko celovitost in enotnost. Te stvarnosti ne bo spremenil noben navidezni referendum.

To je sporočilo solidarnosti in odločnosti, ki ga želim posredovati ukrajinskemu ljudstvu ter ukrajinskim regijam in mestom.

Niste sami. Popolnoma in stalno vas bomo podpirali v teh groznih preizkušnjah.

To je tudi sporočilo, ki bi ga rad posredoval predsednici Ursuli von der Leyen in Evropski komisiji. Obnova Ukrajine bo imela zgodovinske razsežnosti. Kot zavezo za prihodnost smo pozdravili napoved, da bo 100 milijonov evrov namenjenih obnovi ukrajinskih šol. Lokalne oblasti imajo pri tem pomembno vlogo – želimo pomagati!

Ob tej priložnosti želim predstaviti tudi konkreten predlog v okviru priprav na berlinsko konferenco o obnovi: posebno proračunsko vrstico za regionalno in lokalno sodelovanje v prizadevanjih za obnovo.

Odzvali smo se na poziv in pripravljene smo storiti več.

Dajte nam orodja in pomagali bomo opraviti delo!

Spoštovani,

socialne in gospodarske posledice te grozljive vojne močno občutimo tudi tukaj.

Energetska kriza, s katero se soočamo, je prizadela gospodinjstva, zlasti tista najranljivejša, podjetja in javne uprave.

Ko se približuje zima, se moramo soočiti z izrednimi razmerami, regije in mesta pa so znova tista, ki naj bi kot prva pomagala ljudem.

Po vsej Evropi je mogoče opaziti skrb vzbujajoče znake, saj mestom grozi, da bodo ostala brez električne energije in bodo imela težave pri zagotavljanju osnovnih storitev za svoje državljane, kot so javni prevoz, ravnanje z odpadki ali preprosto ogrevanje šol, da se otrokom ne bo treba vrniti domov in učiti na daljavo.

Na regionalni in lokalni ravni so bile sprejete številne in raznolike pobude: znižanje temperature v javnih stavbah, izklop nočne razsvetljave na spomenikih, zmanjšanje omejitev hitrosti na občinskih cestah, naložbe v obnovljive vire energije in ozaveščanje prebivalstva.

Vendar naloga ni enostavna, v Evropi pa je znova ogrožena solidarnost. Lokalne in regionalne oblasti je zato treba podpreti pri njihovih prizadevanjih za varčevanje z energijo. Opravili bomo svoj del naloge.

Unija, v kateri morajo ljudje izbirati med hrano in ogrevanjem, ni trdna unija.

Spoštovani,

izredno težke razmere, s katerimi se danes soočamo na področju energije, so del večje slike in širše preobrazbe naših družb.

Svojo odvisnost od fosilnih goriv zdaj zmanjšujemo z največjo hitrostjo, vendar to ne bi smelo biti le zato, ker oskrba prihaja iz Rusije.

To bi morali početi že desetletja, da bi prešli na podnebno nevtralnno gospodarstvo. Strašni požari, ki so divjali letošnje poletje, so še eno ostro opozorilo, da danes živimo v izrednih podnebnih razmerah. Gre za vprašanje preživetja.

Jutri bomo razpravljali o naši viziji pred konferenco COP27. Na dnevnem redu je globalni cilj za prilagajanje, zato moramo zagotoviti, da bo temeljil na tem, kar poteka na lokalni ravni. Svetovne izzive, kot je podnebna kriza, bomo reševali hitreje, enostavneje in učinkoviteje, če bomo pri njih sodelovali skupaj z državljani.

Kot institucija imamo tudi dolžnost ukrepati. Zato si že prizadevamo, da bi Odbor regij postal podnebno nevtralna institucija, in želimo letne emisije ogljikovega dioksida do konca leta 2030 zmanjšati za trideset odstotkov. Tako bomo tudi kot institucija takoj ukrepali za zmanjšanje porabe energije.

To pa ne bi smelo biti omejeno le na našo upravo. Zato predlagam, da na naslednji seji predsedstva zunaj sedeža, ki bo spomladi na Švedskem, organiziramo politično poročanje o naših podnebnih ukrepih. Prepričan sem, da bo vsak izmed vas sodeloval pri teh prizadevanjih in znova dal zgled.

Spoštovani,

zaradi eksistencialne grožnje podnebne krize in posledic brutalne vojne proti Ukrajini ne pozabimo, da smo se skoraj tri leta borili proti pandemiji COVID-19. Zdaj živimo z njo in z njenimi človeškimi, socialnimi in ekonomskimi stroški.

Vsi ti izzivi kažejo, da mora naša Unija ustrezati svojemu namenu, da bo ob spoštovanju naših temeljnih vrednot izboljšala vsakodnevno življenje ljudi v zdravem okolju. To se začne z ustreznimi naložbami.

Kohezijska politika že desetletja prispeva k zmanjšanju teritorialnih razlik. Ponosen sem, da se lahko zanesem na močno partnerstvo s komisarko Elisa Ferreira, našo najtesnejšo zaveznico.

Pri reševanju kriz, s katerimi se soočamo, kot so obvladovanje pandemije in okrevanje po njej, sprejem razseljenih oseb iz Ukrajine in energetska kriza, smo se močno opirali na kohezijsko politiko.

Zato je sedaj čas za začetek razprave o prihodnosti kohezijske politike. Jutri bomo skupaj z glavnimi združenji regij in mest ustanovili novo zavezništvo za kohezijo, ki bo postalo glavni forum za razpravo, s katero želimo mobilizirati zaveznike, pa tudi tiste, ki še niso prepričani o dodani vrednosti kohezijske politike.

Načelo neškodovanja koheziji mora ostati nespremenjeno, delo pa se začenja zdaj.

Zagotoviti moramo močno teritorialno razsežnost v vseh politikah EU z velikim teritorialnim učinkom, ki bo presejal kohezijsko politiko.

OR si bo prizadeval za to, da bi bilo načelo neškodovanja koheziji, ki ga je na začetku letošnjega leta predstavila komisarka Elisa Ferreira, vključeno v vse politike EU.

To je zelo aktualno tudi zaradi pregleda večletnega finančnega okvira, ki ga je Evropska komisija napovedala za naslednje leto. Ta proračun je bil pripravljen v drugačnih razmerah, zato ga je treba spremeniti, da bi zagotovili strateško avtonomijo Evrope, se pripravili na obnovo Ukrajine in se opremili za morebitne nove nevarnosti za zdravje. Zato ga moramo prilagoditi, da bo nastal ambiciozen proračun, ki bo koristil vsem državljanom. Vendar pregled ne bi smel vplivati na temeljne politike, kot je kohezijska politika.

Pri prihodnjih naložbenih politikah in instrumentih EU bi morali izhajati iz izkušenj z instrumentom Next Generation EU. Pri njegovi pripravi in izvajanju je bilo namreč premalo

sodelovanja z regionalnimi in lokalnimi oblastmi. Znova ponavljam, da bodo politike in programi EU le z vključevanjem regij in mest dosegli najboljše rezultate in okrepili naše skupnosti.

Trajnostne naložbe in reforme, s katerimi bo naša Unija postala pravičnejša in učinkovitejša, so tesno povezane s socialno pogodbo, ki nas združuje. Kot sem že dejal, je socialna stiska v Evropi danes velika in ko sedaj pripravljamo politike za prihodnost, ne smemo pozabiti na začetno poslanstvo evropskega povezovanja: zagotavljanje socialnega napredka.

Kot Unija bomo v naših regijah in mestih zagotovili dostop do stanovanj, otroke rešili iz revščine, spodbujali enakost spolov, poskrbeli za kakovostna delovna mesta za vse, izobraževali mlade in razvijali naše zdravstvo. Ker bo leto 2023 evropsko leto spretnosti, bomo izkoristili vse naše lokalne in regionalne talente za izgradnjo socialne Evrope, v kateri nihče ne bo zapostavljen.

Spoštovani,

preden prisluhnem vašemu mnenju o stanju v regijah in mestih v Evropski uniji, bi rad spregovoril o tem, zakaj vsi sodelujemo pri tej misiji. Vsi smo odločeni in zavezani uvajanju sprememb, saj nimamo le demokratičnega mandata, temveč tudi demokratično dolžnost.

Pred tridesetimi leti, ko je bila podpisana Maastrichtska pogodba, je bila evropski demokraciji dodana nova razsežnost, ki jo danes zastopamo – lokalna in regionalna razsežnost kot varuh načela subsidiarnosti, ki je steber demokratične Unije.

Trideset let kasneje, ko so bili na Konferenci o prihodnosti Evrope sprejeti sklepi, je še več zahtev po tesnejšem regionalnem in lokalnem sodelovanju v vseh politikah EU ter po novih kanalih za sodelovanje v dialogu.

V Odboru regij smo se tega že prej zavedali in smo pozivali k stalnemu dialogu z državljani. Demokracija ni statična, zato moramo nenehno širiti njene temelje in povečevati možnosti za sodelovanje v občutljivem ravnovesju med predstavniškimi in posvetovalnimi praksami.

Iz tega razloga smo tudi pionirji pri sodelovanju z mladimi. Ne zato, ker je letošnje leto namenjeno mladim, temveč zato, ker je to tisto, za kar se zavzemamo. Verjamem, da smo vsi ponosni, da bomo na naslednjem plenarnem zasedanju predstavili Listino EU o mladih in demokraciji, ki je bila oblikovana skupaj z mladimi in mladinskimi organizacijami.

Odbor regij je tudi pripravljen sodelovati z državami članicami pri organizaciji pobud za krepitev vloge žensk na lokalnih in regionalnih volitvah.

Kot smo imeli dejavno vlogo pri oblikovanju sklepov Konference o prihodnosti Evrope, tako bomo odigrali tudi svojo zakonito vlogo pri izvajanju njenih sklepov na naših ravneh in pri opravljanju notranjega dela v okviru veljavnih pogodb. Seveda bomo v primeru organizacije konvencije, ki jo podpiramo, pripravljene podati svoj prispevek in zagotoviti sodelovanje lokalnih ter regionalnih predstavnikov pri tem ustavnem procesu.

Vmes pa ne bomo počivali. Kot skupščina izvoljenih lokalnih in regionalnih predstavnikov smo dolžni zagotoviti, da ti predstavniki pravočasno prispevajo k razpravi na evropski ravni.

Konferenca je res končana, vendar se delo nadaljuje. Začeti se moramo pripravljati na naslednje evropske volitve in naslednje zakonodajno obdobje. Sprožiti bi morali vrsto pobud za pripravo in oblikovanje vizije za naslednjo strateško agendo in politične smernice prihodnje sestave Evropske komisije, ki bodo predstavljene pred naslednjimi evropskimi volitvami.

Smo politična skupščina s posvetovalnimi pooblastili, naša mnenja pa bodo imela največjo vrednost, če bodo pripravljena ob pravem času, ko se oblikujejo politike EU ali se o njih odloča. Postaviti se moramo v najboljši položaj, da bi lahko strateško vplivali na naslednji delovni program Evropske komisije in naslednji govor o stanju v Uniji.

Spoštovani,

seznam nalog je dolg, pričakovanja pa so visoka.

Pred 100 dnevi ste me izvolili za svojega predsednika, jaz pa sem se zavezal, da bom z vsemi vami sodeloval za močnejšo in pravičnejšo Evropo, zagovarjal kohezijsko politiko in povečal politično prepoznavnost naše institucije.

Naša dolžnost je, da dosežemo rezultate ter pomagamo odpraviti dvome in strahove ljudi v naših mestih in regijah.

Zagotovimo več solidarnosti, kohezije in demokracije, da bi izboljšali stanje v regijah in mestih v Evropski uniji. Če bomo to storili, bo tudi stanje v Uniji še boljše in bolj obetajoče.

Hvala.

**Evropski
odbor regij**

Evropski odbor regij (OR) je politična skupščina EU, ki jo sestavlja 329 predstavnikov lokalnih in regionalnih oblasti iz vseh 27 držav članic. Njegovi člani so izvoljeni predsedniki regij, člani regionalnih svetov, župani in člani lokalnih svetov, ki so demokratično odgovorni več kot 446 milijonom evropskih državljanov. Glavna naloga OR je lokalne in regionalne oblasti ter skupnosti, ki jih te oblasti zastopajo, vključiti v proces odločanja EU in jih seznanjati s politikami EU. Evropska komisija, Evropski parlament in Svet se morajo z njim posvetovati na političnih področjih, ki vplivajo na mesta in regije. OR lahko vloži tožbo pri Sodišču Evropske unije, da se zagotovi spoštovanje pravnega reda EU v primeru kršitev načela subsidiarnosti ali nespoštovanja pristojnosti lokalnih ali regionalnih oblasti.

Izdajatelj Direkcija za komuniciranje Evropskega odbora regij

Bruselj, oktober 2022
© Evropska unija, 2022

Rue Belliard/Belliardstraat 101 | 1040 Bruxelles/Brussel | BELGIQUE/BELGIË
Tel. +32 22822211 | e-mail: visuals@cor.europa.eu | www.cor.europa.eu

[@EU_CoR](https://twitter.com/EU_CoR) | [/european.committee.of.the.regions](https://www.facebook.com/european.committee.of.the.regions) | [/european-committee-of-the-regions](https://www.linkedin.com/company/european-committee-of-the-regions) | [@EU_regions_cities](https://www.instagram.com/EU_regions_cities)